

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio III. Utrùm creaturæ videantur in Deo ut objectum secundarium
Visionis Beatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

perfectiones divinæ Relativæ, ut supra probavimus, id sufficienter præstant; ergo &c. Probatur secunda pars eisdem rationibus, quibus infra probabimus, actus Dei liberos in sententia asserente solum addere supra necessarios respectum, aut terminationem ad extrinsecum, posse terminare Visionem beatam creatam, terminativè tantum se habendo ex parte objecti: Undè:

29. Dico 2. Actus Dei liberi, prout addunt supra necessarios solum respectus quosdam rationis, aut terminationem ad extrinsecum, etiam possunt terminare Visionem beatam creatam, tam effectivè, quam purè terminativè se habendo. Probatur prima pars de motione, & terminatione effectiva, quia juxta prædictam sententiam actus Dei liberi eandem prorsus entitatem vendicant cum necessariis, à quibus solum distinguuntur quoad nostrum modum cognoscendi ex connotatione creaturarum, quæ aliquando futuræ sunt; sed entitas illa movet, & movere potest effectivè intellectum Beati, ut cognoscat illos actus ut necessarios; ergo eadem sufficet ut illos sic cognoscat ut liberos per Visionem beatam.

30. Confirmatur primò, quia actus Dei necessarij majorem habent identitatem cum actibus liberis, quam habet accidens cum substantia, hæc enim ab illo realiter distinguitur; illorum autem eadem est entitas; sed species impressa immediatè elicit ab accidente concrecente cum substantia movet ad cognitionem & accidentis, & substantiæ realiter distinctæ, ut communiter tenent Philosophi; ergo à fortiori actus Dei necessarij movere poterunt effectivè ad visionem actus liberi.

31. Confirmatur secundò, optimoque exemplo in Divinis, quia eadem entitas movens intellectum ad cognoscendum actus Notionales, quæ origines activæ, & passivæ sunt, movet etiam ad eosdem cognoscendos, quæ Relationes sunt constitutivæ, & distinctivæ Personarum; sed hujusmodi actus quæ origines, & quæ Relationes solum distinguuntur secundum majorem, & minorem expressionem conceptuum, ut infra dicemus tract. 3. de Trinit. d. 2. à num. 146. ergo etiam eadem entitas, quæ movet ad videndum actus, quæ necessarios, movebit intellectum Beati ad videndum eosdem quæ liberos.

32. Probatur secunda pars, quod scilicet actus illi per Visionem beatam attingi possint, habendo se tantum terminativè, quin potentiam per se ipsos, aut per sui speciem immediatè moveant. Primò, quia concursus in actu primo ex parte objecti solum est necessarius ratione efficientiæ erga cognitionem, seu actum secundum cognoscendi efficiendum: tum quia juxta sententiam à nobis superius approbatam, Visio beata fieri potest absque ullo concursu effectivo ex parte potentiæ, & objecti simul concurrentis, quod fieri non posset, si species aliter, quam effectivè concurreret: tum etiam, quia in sententia P. Soar. pluribus in locis Metaphysicæ, species objectorum in cognitiones solum concursum effectivum exercent, & nullatenus repræsentativum, neque specificativum; sed Deus potest supplere omnem efficientiam, seu concursum effectivum, ut patet ex dictis, & omnes fatentur; ergo &c.

33. Probatur secundò, quia non repugnat fieri à Deo cognitionem creatam, quæ ratione sui luminis, entitatis individualis, aut extensionis veluti modalis attingat formaliter actus liberos, quin ab eisdem primò determinetur; ergo tunc cognoscantur, quin præstent aliquem concursum ef-

fectivum, sed solum terminativè se habendo. Dices: Hoc, quod est cognoscere objectum, quin ab eodem determinetur in actu primo, est proprium & peculiare solius Cognitionis Divinæ; ergo repugnat dari in aliqua cognitione creata. Respondetur solum esse proprium, & peculiare Cognitionis Divinæ id postulare ab intrinseco ratione suæ infinitatis, immutabilitatis, & omnimodæ independentiæ: quod tamen non tollit, quominus cognitio creata id habere possit communicatum ex miraculo, & privilegio, cum in hoc non appareat ulla repugnantia, aut ratio in contrarium.

SECTIO III.

*Virum creatura ita videantur in
Essentia Divina, seu Verbo, ut
constituant objectum secundarium
Visionis Beate?*

ADVERTES primò, idem esse querere: an videantur creaturæ in Essentia Divina, sive in Deo, atque inquirere: an videantur in Verbo? Siquidem, quacumque ratione aliquid videtur in Deo, dicitur videri in verbo, licet solum per quamdam appropriationem; sicut enim quæcunque dona gratiæ, licet à Deo, & tota Trinitate sint collata, appropriantur Spiritui Sancto, qui specialiter est Amor, & illa ex amore nascuntur: ita etiam quæcunque supernaturaliter in Deo, seu Essentia divina sunt cognita, dicuntur cognosci in verbo, ut potè quod specialiter per Intellectum, & Cognitionem Divinam procedit.

Advertes secundò, dupliciter posse aliquid in Deo videri: Primò causaliter, ita ut virtus Dei sit causa cur aliquid videatur, sive per speciem talis objecti, sive per revelationem; sicut homo dicitur in Deo aliquid peragere, nempe virtute Dei roboratus: Secundò formaliter, tanquam in objecto viso, & quæ ita videntur in verbo, dicuntur videri per Visionem beatam. Advertes tertio, ut aliquid dicatur objectum secundarium, duas exigere condiciones, prout jam supra diximus: Prima est, ut attingatur per eandem indivisibilem cognitionem, per quam attingitur primum: Secunda est, ut cognoscatur ex vi primarij cogniti, ita ut primum sit ratio cognoscendi secundarium. His positis.

Difficultas 1. Utrum Beati videant in Deo, sive in Verbo aliquas creaturas? Affirmativè. Est indubitata inter Theologos tum veteres, tum recentiores, ita ut sic indistinctè proposita à nullo possit rectè negari, ut dicit P. Fasol. 1. part. quæst. 12. art. 8. dub. 4. num. 34. Probatur primò autoritate Sanctior. Patr. D. Aug. lib. 4. de Genes. ad litt. cap. 23. & 24. & lib. 11. de Civit. cap. 7. ibi: Cognitio creatura in se ipsa decoloratur est, ut ita dicam, quam cum in Sapientia Dei cognoscitur, velut in arte, quæ facta est. Et cap. 29. ibi: Angeli sancti, inquit, ipsam quoque creaturam melius in Sapientia Dei, tanquam in arte, quæ facta est, quam in ea ipsa sciunt. Et D. Bern. lib. 5. de Considerat. in princip. loquens de Beatis civibus: Creatura, inquit, cali illa est, præsto habens per quod potius ista intueatur. Videt verbū, & in verbo facta per verbum. Et D. Isidor. lib. 1. sentent. cap. 12. n. 17. Angeli, inquit, in Verbo Dei cognoscunt omnia, antequam in re fiant. Et favet D. Pauli:

Paul 1. Cor. 13. ubi loquens de Visione beata, & de videndo non solum Verbum, sed etiam alia objecta, quæ scilicet corresponsdeant cognitioni ænigmatica per Fidem: *Videmus, ait, nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem.*

37. Probatur secundò ratione, quia Deus est talis causa omnium creaturarum, ut non solum immediate creaturas ipsas, sed etiam quicquid ab illis producibile est, possit ipse producere; sed non potest producere, nisi quod in se eminenter continet; ergo sic eminenter continet, non solum ipsas creaturas, sed etiam earum imagines, & similitudines quascunque ab illis producibiles; ergo Beatus cognoscens intuitivè Deum, aliquas creaturas videre debet.

38. Difficultas 2. Utrum Beatus ita videat creaturas in Deo clarè viso, ut ipsæ constituant objectum secundarium Visionis beatæ? Affirmativè. Ita D. Aug. lib. 4. de gen. ad litter. cap. 23. & 24. & lib. 11. de Civit. cap. 7. & 29. D. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 33. & lib. 12. Moral. cap. 14. D. Bernard. lib. 5. de Considerat. ad Eugenium. D. Thom. 1. p. q. 12. art. 8. q. 10. & q. 58. art. ult. & cum illo Thomistæ, Capreol. in 4. dist. 49. q. 6. Cajet. 1. p. q. 12. art. 8. Ferrar. 3. cont. gent. cap. 56. Sor. dist. 49. q. 3. art. 3. Zúmel. 1. p. q. 12. art. 8. Bannez. ibid. Navarret. contror. 48. Durand. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. Argentin. q. 2. art. 4. Et ex nostris P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 25. P. Gil. tom. 2. tr. 7. à cap. 11. P. Mol. 1. p. q. 12. art. 8. d. 5. P. Sal. 1. 2. tract. 2. d. 4. sect. 4. à n. 38. P. Valent. q. 12. pun. 6. P. Albert. q. 4. Theolog. P. Esol. 1. p. q. 12. art. 8. dub. 5. num. 37. P. Amicus tom. 1. d. 9. n. 361. P. Arrub. 1. p. q. 12. art. 6. d. 25. cap. 3. P. Granad. 1. p. q. 12. art. 8. tract. 6. d. 1. sect. 2. P. Tàmer. 1. part. d. 2. q. 6. dub. 8. P. Arriaga tom. 1. d. 10. à n. 42. & alii.

39. Probatur primò auctoritate Sanctior. Patr. D. Aug. lib. 4. de gen. ad litter. cap. 24. *Universam, inquit, creaturam in ipso Verbo Dei prius noverunt, in quo sunt omnium, quæ temporaliter factæ sunt, æterna rationes tanquam in eo, per quod factæ sunt, ac deinde in ipsa creatura: ex quibus verbis videtur manifestum cognitionem matutinam non applicari solum cognitioni creaturarum secundum illud, in quo distinguuntur à Creatore, sed simul etiam ipsi Deo, in quo cognoscuntur. Idem habet cap. 26. & lib. 65. quæst. q. 26. & lib. 11. de Civit. cap. 7. & 29. Et D. Bernard. ubi supra. Videt, inquit, verbum, & in verbo facta per verbum. Et D. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 33. Quia omnes, inquit, communi claritate Deum conspiciunt: ubi verba illa communi claritate clarè significant ex lumine, quo Beati vident Deum provenire etiam visionem creaturarum. Et D. Dionys. cap. 7. de divin. nomin. ibi: Si causa una Deus rebus omnibus statum largitur, eadem etiam causa una omnia, ut à se perfectæ, & in se ante constantia, cognoscer. Et Concil. Senonens. in Decret. Fidei Decret. 13. Beatis, inquit, pervium esse illud divinitatis speculum, in quo quicquid eorum interfit illucescat. Ubi videtur loqui de visione in divina Essentia, ut in objecto primario.*

40. Probatur secundò rationibus: Prima est, quia huiusmodi visio creaturarum in Verbo est possibilis: tum quia in ea nulla apparet repugnantia: tum quia Deus ipse cognoscendo se, in se ipso cognoscit, & videt creaturas; ergo non est deneganda Beatis. Probatur consequentia primò, quia Beatis concedenda est cognitio creaturarum perfectior; sed hæc eo ipso, quod habetur per principium longè excellentius, qualis est ipsa Essentia divina, est multò excellentior, & perfectior, quàm est si

Tom. 1.

habeatur per proprias species; ergo &c. Secundò, quia cognitio Beatorum, cum sit quædam participatio Cognitionis Divinæ, debet esse talis, ut Beati per illam Deo assimilentur; sed per huiusmodi cognitionem magis accedunt ad similitudinè Dei, utpotè qui ipse in se ipso velut ratione cognoscendi, cognoscit, & videt creaturas; ergo &c.

41. Secunda est, quia Beati, ut ex superius dictis constat, vident clarè, & distinctè Essentiam, & omnia Attributa divina; sed difficillimè explicari potest, quomodo ea sic videant, & non simul etiam videant creaturas: tum, quia Attributa inter se virtualiter non distinguuntur, nisi per respectum ad creaturas: tum etiam, quia quædam Attributa, nempe Omnipotentia, Immenitas, & Aternitas, explicari à nobis non possunt sine respectu ad creaturas, utpotè quæ ad illas dicunt ordinem transcendentalem, ut alibi diximus in Phys. tr. 2. d. 5. à num. 246. de Omnipotentia Divina; ergo &c.

42. Tertia est, quia qui cognoscit causam, cognoscit effectum, eoque perfectiùs, quò perfectiùs causa continet effectum, & clariùs ab intelligente cognoscitur; sed creaturæ continentur in Deo, ut in causa modo perfectiùs, & Deus ipse à Beatis clarè & quidditivè cognoscitur; ergo fieri potest, ut creaturæ in Deo veluti in causa, idque ex vi visionis Dei cognoscantur.

43. Dicent, qui cognoscit causam, cognoscere effectum, si sit causa creata, non verò increata. Sed contra, quia per se incredibile est, minorem vim habere ad representandum suum effectum causam increatam, quàm creatam, cum illa sit perfectior, & quò causa est perfectior, eò meliùs possit suum effectum representare; ergo si qui cognoscit causam creatam, cognoscit suum effectum, à fortiori ita fiet in causa increata.

44. Duplex adhuc in contrarium datur sententia: Prima asserit, creaturas videri quidem in verbo per Visionem beatam, non ex vi Essentiæ prius cognitæ, sed concomitanter, exercente ipsâ Essentiâ, aut se ipsâ, aut per suam Omnipotentiam rationem speciei intelligibilis creaturarum, quam cum similiter exerceat, dum est forma intelligibilis respectu sui, & suarum perfectionum, inde fit, ut per unam eandemque visionem, & videatur ipsa Essentia Divina, & in eadem concomitanter videantur etiam creaturæ. Ita P. Valent. 1. p. quæst. 12. punct. 6. quæst. 1. 2. & 4. Cabrer. 3. p. quæst. 10. art. 2. d. 1. §. Secundo convenit. Pesant. 1. p. quæst. 12. art. 10. d. 2. §. Notandum quod, Agid. lib. 5. de Beatit. q. 17. art. 4. & q. 18. art. 3. & Nominales apud P. Gil. tom. 2. tract. 7. cap. 14.

45. Rejicitur tamen, ut improbabilis, & impossibilis à P. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 25. n. 45. & à P. Sal. 1. 2. tr. 2. d. 4. sect. 4. à n. 55. Primò, quia aut huiusmodi sententia loquitur de concursu speciei intelligibilis creaturarum effectivo, aut formali extrinseco: Non primum, neque enim de illo est quæstio; siquidem nullus dubitat, posse Deum supplere concursum cujuslibet causæ efficientis, qui tamen in re nostra absque formali extrinseco satis non est: Non secundum, cum sit impossibile: primò ex ipsâ rei naturâ; siquidem Essentia Divina, neque se ipsâ, neque per suam Omnipotentiam est intentionaliter, aut formaliter, aut etiam identicè creatura in Deo visa, cum hæc omnia imperfectionem involvant à Deo alienam; ergo supplere nequit concursum speciei intelligibilis creaturæ in ratione causæ formalis externæ; nam cum huiusmodi concursus specificativus sit cognitionis,

solum

O 2

solùm fieri potest à causa, quæ aut formaliter, aut intentionaliter contineat creaturas, qualiter illas non continet Essentia, quæ licet illas contineat eminenter, id non sufficit; siquidem continentia eminentialis solùm conducit ad hoc, ut Essentia cognita ducat in cognitionem creaturarum; sicut ex simili continentia qualibet causa rectè excitat ad cognitionem sui effectus: Secundò, quia nullus Philosophus asseruit, causam creatam, aut speciem illius intelligibilem, supplere posse concursum formalem speciei intelligibilis sui effectus, ita ut non cognita in cognitionem proprii effectus excitet.

46. Rejicitur secundò ex ipsa ratione visionis, quia visio creaturarum in Verbo solùm illa dici potest, quæ beatificat; sed hæc, cum esset creaturarum in se, & non in Verbo, ad summum enim haberi potest concomitanter cum visione Essentia, non ita beatificaret, ut patet; ergo impossibile est visionem creaturarum in Verbo ita prædicto modo exerceri.

47. Addo, etiam libenter dato cum Authoribus citatis, posse Essentiam Divinam ratione continentia eminentialis fortiri rationem speciei intelligibilis respectu creaturarum, quam sententiam supra probabilem diximus, juxta eam dici non posse, creaturas in Essentia, aut ex Essentia prædicto modo cognitatas pertinere ad objectum secundarium Visionis Beatae, sed potius ad primarium. Patet, quia in hujusmodi sententia non cognoscerentur creaturæ ex vi Essentia prius cognita, quæ est conditio necessaria ad rationem objecti secundarii, ut supra diximus, sed ad summum concomitater, & æquè primò cum ipsa Essentia Divina, sive per eandem cognitionem cum illa, sive per aliam diversam ab illa, juxta diversum loquendi modum istorum Authorum, qui illam sequuntur; ergo solùm possent constituere rationem objecti primarii, & nullo modo secundarii. Adhuc tamen.

48. Obijciunt 1. Potentia Divina solùm est denegandum, quod contradictionem involvit; sed nulla datur contradictio, aut repugnantia in eo, quod Essentia Divina concurrat loco speciei intelligibilis æquè primò ad sui, & creaturarum cognitionem, sicque Beatus per eandem cognitionem attingat concomitanter Deum, & creaturas absque ulla virtuali dependentia; ergo id fieri poterit. Respondet negando minorem, ut patet ex dictis; repugnat enim talis cognitio ut impossibilis; siquidè neque Essentia divina potest esse species intelligibilis creaturarum, neque supplere illius concursus, solum formalem externum, ut diximus.

49. Obijciunt 2. Nihil potest à se ipso dependere; sed si creaturæ attingerentur ex vi Essentia prius cognita per eandem indivisibilem cognitionem, eadem cognitio quæ terminata ad creaturas dependeret à se quæ terminata ad Essentiam Divinam; ergo non dependeret, sed concomitanter cognoscuntur creaturæ in Verbo. Respondet majorem esse veram de dependentia ad plurimum reali per influxum, qui cum supponat rem existentem, nihil potest præsupponi existens ad se ipsum, alioqui esset prius, quàm esset, & existeret; sicque non potest à se ipso realiter dependere: non ita tamen est de dependentia virtuali, & quoad diversas partes virtualiter, & quoad nos distinctas, quales censentur dari in visione Beata prout terminatur ad Deum, & creaturas; sicut enim admittimus dependentiam realem inter partes realiter distinctas, ita nunc admittimus virtuales inter partes distinctas virtualiter; alioqui omnis discursus virtualis de medio tolleretur.

50. Obijciunt 3. Si Essentia Divina ob continen-

tiam eminentialem creaturarum esset ratio cognoscendi illas, sequeretur omnes illas cognosci per Visionem beatam; siquidem cum omnes æqualiter contineat, sicut est ratio cognoscendi aliquas, ita poterit esse ratio cognoscendi omnes; sed nullus admittit, quod per quamlibet Visionem Beatam cognoscantur omnes creaturæ, ut ex infra dicendis constabit; ergo &c. Respondet negando sequelam, si procedat de cognitione distincta omnium creaturarum; licet enim Essentia divina omnes creaturas contineat, & lumen gloriæ sufficiat ad quaslibet manifestandas, Deo tamen liberum est concurrere ad cognitionem aliquarum, & non omnium. Quomodo autem de facto id præstet? dicemus infra.

SECTIO IV.

Proponitur, & rejicitur secunda sententia, & argumenta in contrarium dissolvuntur.

SECUNDA Sententia nostræ opposita tenet, creaturas non cognosci in Verbo formaliter, hoc est, ita ut ipsa Dei Essentia prius cognita sit ratio illas cognoscendi, sed tantum causaliter, id est per revelationem, aut illuminationem factam ab ipso Verbo, & per proprias species creaturarum, ita tamen, ut prædicta cognitio ex Visione Dei resultet, sive per causalitatem physicam, sive per proportionem quamdam cum Beatitudine, & statu beatifico. Unde infer hæc sententia, quod quando Sancti Patres, & graviores Theologi dicunt, videri creaturas in Verbo, hujusmodi locutionem intelligendam esse de Visione in Verbo causaliter, prout diximus, & non formaliter. Ita tenent D. Bonavent. in 3. dist. 14. art. 2. quæst. 3. sine. Scot. q. 2. §. Sed si ista, Gabr. in 3. dist. 14. quæst. 1. art. 1. Nota 3. Almai. ibid. quæst. 1. art. 1. & 2. dub. 1. Major. in 3. dist. 14. quæst. 3. & in 4. dist. 49. quæst. 16. Marfil. in 3. quæst. 10. art. 2. in 3. part. Ocham. in 4. quæst. 13. art. 2. Alliacens. in 1. quæst. 12. art. 3. §. His præmissis. Paludan. in 4. dist. 49. quæst. 2. art. 2. quos citat, & sequitur P. Vasq. 1. part. d. 50. cap. 4. §. 6. P. Becan. tract. 1. cap. 9. quæst. 13. à num. 8. & alii. Unde immerito dicunt aliqui, quos tacitis nominibus citat P. Fasol. supra cit. hanc sententiam esse manifestum errorem in Fide, aut non admodum consentaneam Fidei, quæ censura videtur nimis gravis, cum tot gravissimi Authores illam sequantur. Igitur

Hæc sententia, quatenus negat Essentiam Divinam prius cognitam esse rationem cognoscendi creaturas, prout supra diximus in nostra, mihi non probatur, ut ex solutione fundamentorum illius constabit. Dato tamen, & non concessio, hujusmodi sententiam per possibile, aut impossibile esse veram, ex illa sequeretur, creaturas non cognosci in Verbo proprie, sed in se ipsis, ut liquidò apparet; imò neque pertinere ad objectum etiam secundarium Visionis Beatae. Patet primò, quia creaturæ in hac sententia viderentur per revelationem, & species à Deo communicatas, consequenterque per cognitiones ad ipsas per se primò & immediate terminatas, ut illius Authores fatentur; ergo non essent objectum neque primarium, neque secundarium Visionis Beatae. Secundò, quia licet peculiare illa cognitiones ex Visione Dei causentur, quocunque modo id fiat, sive physice, sive